

שׁוּיב הַקֵּהִילָה

אויף אידיש ו"ל ע"י קהילת שבתי נבית ד'

במשימתו כמדען ודמוי הדת"צ
רבי מאליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

אחרי-קדושים
י"ב אייר תשפ"ה

— די צייטן לויט אופק ירושלים —

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

6:49

8:07

8:43

סוף זמן קדיאת שמע ותפילה

סוּחַק"ש א' 8:19 | סוּחַת א' 9:45

סוֹחֵק"שׁ ב' 9:08 | סוֹחֵת ב' 10:17

| די צייטן כלום די אומער זייגער |

גליה קמס:

הַיְי

מנהל

טע

המער-כת

דאס יִדְאָה און איר תּוֹעֵלָת

אומאמאל האט פאסירט, אז אן איש מודם מעם א תלמיד חכם מפורסם איז געפרובט געווען צו זיין שווערע נסיון. און האט ליידער נישט עומד בניסין געווען. זיין שטאד אן ליידער אטאפלקט געווארן דרבים און זיין נאמען איז געווארן אומצוהערט. מבוזה ער פארלירן זיין שוויגן אסט און אויך דערלייגט זיין שטעלע, איידעם זיין שטעלע. אז מעגט אים איר געפאלן לבידא עמיקתא.

איינגעליך און דאס געווען א גרויסער וואונדער, וויבאלד ער איז דאך געווען א גרויסער תלמיד חכם און ווי פאסט ער קען אים זען זאל נישט ביישטיין? ערעם נסיון און אפילו אים ער איז געווען חסידים קודמת לידאנו, האט ער געזאגט וואס ער וועט ווערן צו שטארק, און אפילו אים ווען ער תנחית איז אים געשיידט צו שטעלע אים אויף, וויאזוי איז ער דורכגעפאלן?

[illegible]

ענדליך דערצו געפינען מיר אין די פרשה פון די וואך, אז כאטש די תורה בארייכט מיט אירן קדושה'ן, אז האט אנגרישע משנה מענוען, נאך האט באטענה'ליך מיט גענוען די ליכט פון די מנהג מרסן זעלבן שטחוק אויף דער האט עס גענום ערשטן מאל, און כאטש דאס איז טאקע א געוואלדיגע מדינה, פארגעסענוען איז איר מנד אבהו, און דאס אלעס טוט נישט צווייטן פארן מענטש אן אנדערצייט פון א סוף, און איר האבן נאך אים מורא אז אויב עס וועט מערער ווערן אים אים אנטקעגןעליכשאפט, און באשעפער וועט ער אריינגיין לפי' ולפי' און ער טראגטען וואס ער וויינט אז דער רבן'ס אהבה אים נישט אויף, פארגעסענוען איז אנהאך מקלקל את השדוה, און דאס איז אפטיקוואלען דערפון, האט די תורה הקדושה געדארפט מערער אים אים די שדה פון דאס האט, ווארענט אז ער זאל נישט שטארבן אויף ווי זיינע קינדער גענוען שטארבן, ווייל די דאס האט נאר די דער פאסיגער גענוען צו אפטיקוואלען דאס עס פון דער נשין.

(עפ"י טיב התורה - אחרי)

טוב

דפרשה

די השפעה פון א מקום
כמעשה ארץ מצרים וכמעשה ארץ כנען
אשר ישתם בה

אין די וואכענדיגע פרשה זאגט די תורה אן פאר דעם איד אז כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה - אז ווי די מעשים פון מצרים - זאלסטו נישט טון, און אויך נישט ווי די מעשה ארץ כנען, און דער פסוק פירט אויס ובחוקתיהם לא תלכו.

רש"י אויפן פסוק לייגט צו, מגיד שמעשהיהם של מצריים ושל כנענים מקלקלים מכל האמות ואותו מקום שישבו בו ישראל מקלקל מן הכל.

ווען מען לערנט דר רש"י זעט מען אז רש"י האט אפגעלייגט אז וועגן דעם פעלט זיך אויס אן עקסטרעםע ווארענענג פאר כלל ישראל אז מען זאל זיך נישט אפלייגען פון די צוויי לענדער - ווייל די צוויי לענדער האבן מער השפעה אויפן כלל ישראל ווי די איבריגע פעלקער - ווייל מיט די מצרים איז כלל ישראל געווען אסאך יארן, און מיט די כנענים איז דער שייכות פון כלל ישראל דורך דעם סתם - ווייל כלל ישראל ווערט אין די ארט וואו זיי האבן געוואוינט די אלע יארן.

די תה"ק לערנט דא אויס א וויכטיגע נקודה איבער די כח פון דער מקום און דער כח פון די סביבה וועלכע קלעבט זיך צום מענטש מער ווי אנדערע זאכן, אויך ווען די סביבה איז נישט פריינטליך צו די אידן.

מיד ווייסן דאך אז די מצרים האבן געפייניגט די אידן בחסד ובדבנים און אז די פיינע אז געווען אזוי שטארק אז זיי האבן געדארפט טעגליך בויען גרויסע געביידעס און אנאגן דער צאל, און אז מען האט נישט אנגעהאט האט מען אריינגעשטעלט די קינדער פון דעם מענטש פון די וואנג, און עס איז זיכער אז די אידן האבן נישט ליב געהאט די מצרים אבער דאך זאגט זיי זיי דורח און אז זיי וואלן זיך נישט אפגערעגן פון זיי, ווייל די סביבה און די מקום האבן אן אויסטערלישער חן און מען קען זיי אליעמאל אפגערעגן פון דעם אלבין.

די געדאנק זעט מען אין אסאך ערטער, און אויך אין די פריערדיגע פרשה ווען די תוה"ק רעדט ארום פון די פרשה פון די נגעים זאגט דארט די תוה"ק אז נאך דעם וואס מען וויילט אין די 'הסג' שטוב פון דער מצורע ווערט מען טמא ביי בינאכט און <<< | הפשט אין עמוד ב' |

מען קען הערן שמועס'ן און דרשות

פון מורנו ורבנו שליט"א - אין א עקסטערע נומער
אידיש: 073-2951321 לשה"ק: 073-2951320

טיב
ההודעות

צ"ו"ר הוועדה הרוחנית: ר' יעקב רביטוביץ | עורך: ש. גולדשטיין

מעשיות אויף השגחה פרטית

עריכת ד"ר יעקב

סלוסה קולות דרי בעל' תפילות אין דרי סלס

טא טעגליך דאווען איך שחרית מיט א מנין קבוע.

עס איז א מנין קבוע אבער א וואקעלדיגע מנין, איך האלט עס אן, איך האב די זכיה אז דאמאן מיר שטייט די מנין.

די וועג ווי אזוי איך האלט אן די מנין איז דורך וואס כלי יעדן טאג צו צום עמוד.

אז דער ציבור זעט אז דער מנין האט א קביעותדיגע בעל תפילה, קומט מען דאווענען ביי אים.

אין טאג בין איך אויפגעשטאנען הייזעריג, איך האב נישט געקענט ארויסרעדן א ווארט פון מיל. איך האב זיך זייער געארגט ווי אזוי וועל איך קענען דאווענען פארן עמוד, איך האב מורא געהאט אז דער מנין וועט בטל ווערן.

איך בין געגאנגען אין שול ווי געווענליך, איך האב געהאפט אז זאכן וועלן זיך מסדר זיין.

איך האב אנגעהויבן ליינן תלית און תפילין און איד קומט צו צו מיר און בעט מיר א טובה, ער האט היינט יארצייט, ער פריגט צי ער קען צוגיין צום עמוד.

איך האב זיך זייער געפרייט, איך האב אים אוועקגעגעבן דער עמוד הארצן געבן זענענדיג אין דעם א סימן אז מען זאגט זיך פון הימל פאר מיין מנין.

ביסלעכעוויי האט זיך מיין שטימע פארבעסערט, איך האב שוין געקענט רעדן עפעס, אבער עס איז נאך אלץ נישט געווען גענוג גוט אז איך זאל קענען צוגיין צום עמוד.

קומענדיגן צופרי בין איך ווייטער געקומען אין שול, איך האב זיך געזאגט וואס וועט זיין, אבער די זעלבע וואונדער האט זיך נאכאמאל איבערגעזאמלט.

דאסמאל איז א צווייטער איד צוגעקומען צו מיר בעטנדיג אז ער דארף דעם עמוד, ער האט יארצייט, איך האב אים אוועקגעגעבן דעם עמוד און געזען אין דעם א גוטער סימן.

צום דריטן טאג איז מיין קול שוין געווען בעסער, איך האב געטראכט אז אפשר זאל איך צוגיין, אבער נאך איידער איך האב עספייט צו אפזעצן ביידע זייטן איז א דריטער איד צוגעקומען צו מיר און געבעטן אז ער וויל דער עמוד, ער איז א חובב ער האט יארצייט נאך זיין טאטע.

דריי מאל איז שוין א חזקת איך האב געדאנקט הקב"ה פאר די גוטע שלוחים און געזען אין דעם א סימן.

צומארגענס ווען איך האב שוין געקענט דאווענען פארן עמוד, איז קיין איינער נישט געקומען צוגיין.

אזא ווא האט נאך קיינמאל נישט פאסירט פריער, איך בין ארויס פון איר מיט די הרגשה אז מן השמים וויל מען אז דער מנין זאל אנגיין, און עס צו שטארקן האט מען אונטערגעשיקט שלוחים עס צו מחזק זיין.

(דערציילט איך יצחק בלוי האגער י"ג)

מען דארף זיך רייניגן - ווייל דער עצם וויילן אויף אזא ארט איז ממשיך טומאה אויף דעם מענטש.

בדרך אפשר קען מען אויך זאגן אז דער מקום איז די שורש צו די חטא המרגלים. ווען מען איז זיך מחבונן אין דער חטא ווערט מען פארוואונדערט - ווי אזוי קען זיין אזא זאך אז אזעלכע גרויסע צדיקים זאלן זיך איבערדייען און רעדן שלעכטס אויף ארץ ישראל; נאר די נקודה איז די דערמאנטע נקודה אז וויבאלד זיי האבן זיך געדרייט אין ארץ כנען האט דער מקום האט משפיע געווען אויף זיי.

אין ספרי קודש ווערט געברענגט אז ווען א מענטש געפינט זיך אויף אן ארט און ער האט אין איר מחשבות רעות זאל ער אריבערגיין צו א צווייטן ארט און דארט וועט אים גרינגער ווערן - ווייל עס איז זייער מעגליך אז דער ארט איז משפיע.

דא אויף דעם ארט האט א איד אמאל געטון אן עבירה און איבערגעלאזט א רוח רעה אויף דעם מקום.

ביי דעם איז געזאגט געווארן דער 'מידה טובה מרובה' אז אויף א מקום קדוש ורט א קדושה און ווען א איד קומט אן צו א מקום קדוש ווערט נמשך אויף אים א קדושה, און וועגן דעם קומט מען אייביג אין שול ווייל אין שול ורט די שכניה.

עס איז דא א מוראדיגע דגל מחנה אפרים איבער די נשמה אין פרשת וישב און מיר ברענגען עס אראפ דא מיט זיין הייליגער לשון חל: 'וישב יעקב בארץ מצרי אביו בארץ כנען; יש לפשר בזה כי ידוע במקום שיש השגחה השכינה שם אף שאחר כך נשתלק נשאר רושם הקדשה לעולם. והוא שאמר הכתוב: 'וישב יעקב בארץ מצרי אביו, היינו באוהו ארץ שהיה אביו עושה שם ייחודים וכו'. והוא שרמז כאן על הייחודים קדושים שעשה באוהו מקום ובודאי נשאר שם רשימת קדושה ולכן יש יעקב שם כי המקום גורם מצוה נדרת מצוה קדושה נדרת קדושה וכמו שכתבו אנשי אמת יד'ה' על פסוק (תהלים א א): 'צומשום לצים לא ישב', כי המקום גורם חס ושלום. און ער פירט אויס מיט די פאלגנדע מוראדיגע ווערטער: 'והדר הוה הוא נוהג תמיד בכל אדם ובכל זמן!'

אין די ווערטער פון דער דגל זעט מען די גרויסקייט פון א מקום און די השפעה וואס עס האט, אז עס ברענגט צו דעם מענטש צו מאכן נאך א מצוה.

ענליך צו דעם זאגט מען נאך בשם הרמ"ק רבי נחמן מברסלב ז"ע אז אויב א איד גייט אין גאס און פלוצלונג כאפט אים אן א התעוררות אדער א רוח תשובה זאל ער נישט ווייטערגיין, נאר בלייבן אויף יענעם ארט, ווייל דאס איז א סימן אז אויף דעם ארט ורט א קדושה.

מען דערציילט אז דער הייליגער חזון איש זצ"ל איז אמאל געגאנגען שפאצירן ערענען אין זיך א געגעבן א שטעלע אפ אויף א געוויסער ארט זאגנדיג אז ער שפירט דא אויף דעם ארט א קדושה - אז בחורי הישיבה זענען געזעצן דא און געלערנט תורה אויף דעם ארט.

מיר טרעטן יעצט אריין אין די זומער וואכן. אין אזא צייט איז מער מצוי אז מען גייט ארום אין די גאסן און מען פארט ארום מער. אין אזא תקופה איז זייער וויכטיג אז מען זאל אינאכט געמען די קדושת הקוץ און די סביבה אין וואו מען געפינט זיך - ווייל די סביבה און אויך די מקום איז משפיע.

מען זאל זיך נישט איינרעדן אז מען קען גיין איבערלאזן אז עס וועט נישט משפיע זיין, ווייל דער כח פון דער מקום איז שטארק און איז משפיע און די השפעה איז א שטארקער און עס קען אנמאכן א שטארקער נוק און מידה טובה מרובה אז עס קען משפיע זיין אויף לטובה.

זאל הקב"ה געבן אז מען זאל זיך קענען אפהויבן און בלייבן ערליך און נישט נשפע ווערן פון די גאסן און אירע נאכשלעפער.

די מצוה פון קידוש השם איז מחייב אז מען זאל זיין גרייט אויף מסירות נפש פאר קידוש השם און דאס איז אז מ'לייבט וואס נאנט אלץ ישראל איז באפוילט געווארן דערפון (רמב"ם יסוה"ת פ"ה ה"א) און אזוי שטייט אין פסוק (תהלים כז ב'): 'אלה תהלה אלהים שם קדש', ונקדשת בתוך בני ישראל'. און רש"י ערקלערט: "מקדשת שמוך אלף תהלה, מה תהלה לומר ונקדשת". – סדר ענין נקדש, שם שכן מצונו בתנאי משיאל וצוהיה וכו'.

אט די מצוה פון מסירות נפש, זענען מיר מקבל אויף זיך צוויי סאל יעדן טאג מיט ליבשאפט, אנדערצייט וואס מיר ליינען קריאת שמע אזוי ווי עס שטייט אין פסוק (דברים ו ה) 'ואהבת אתה אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך וכו' – אפילו הא טוט אל נפשך' (ברכות ד.) און ווי דער הייליגער רבי ר' אלימלך מליזנסק ז"ע באלייכט דאס מיט זיינע לעבטיגע ווערטער אין זיין צענדלי קטן (ס'א-ג) אז דארט ווי מיט זיין קלארער שפראך טוט ער ערקלערן וויאזוי דער מענטש זאל זיך פארשטעלן און זיך ציטירן זיין און זיין געדאנק דער עין פון זיך אונטערגענומען מסירות נפש פארן איבערשטען.

~ ~ ~

אנדערצייט וואס אין ארץ הקודש האט געווענט די האבעליכע נידה פון צום בנות צו די טאטען מליטע, האבן אלע גדולי ומאורי הדור גענומען צו זיך צענדלי קטן טראט מיט זיך די עבירה פון צולי עריות, וואס דאס איז אויסן פון די דריי יביבות וואס דער דין ביי דעם איז: יתר איין יתר; ויאלד; און אורזומענגען. אירע פסע פאר נאנט אלץ ישראל, אז מען דארף זיך שטעלן אנגעקענט אט די נידה מיט מסירות נפש משם.

דער הייליגער חזון איש זצוקל וועלכע איז געווען דער גדול הדור וועלכע איז געווען זייער שטארק אריינגעטון אין אט די מטרעה כידוע האט זיך אין יענע טעג איינגעהאלטן א נרויסע און שארפע מעסע, און עס געשאקען פאר זיין שוועסטער די רעבעצן גרייטאן עלה. ערקלערנדיג אז ער שיקנעט איר דעם מעסע, כדי ער זאל ער האבן גרייט ביי איר בעת הצורך. צו מקיים זיין ברה"ד די מצוה פון 'ונקדשת בתוך בני ישראל'.

~ ~ ~

ארום פערציג יאר צוריק האבן אנגעהויבן צו קומען שלעכטע שמועות קיין ארץ ישראל, אז אין איראק וועלכע איז געווען א געוויינליכע און באווייזטע לאנד, ווערט געבויט אן אטאמישער רעאקטאר. נרויס שרעה האט ארומגענומען דעם אידשן ישוב אין ארץ ישראל פארשטיינענדיג אז די אראבער האבן מיטן שאפן דעם אטאם-באמבעס געפלאנט חלילה און עס שיקן צום ריכטונג פון ארץ ישראל און דער שרעה איז לידער געווען זייער נרויס אין די אידשע רעדער.

ווען הוראה רב משה מרדכי לעלבער זצוקל האט געהערט דערפון, און מען האט פארגעלייגט פאר אים דעם שערקליכן שאדן וואס דער באמבע איז שטייטאנד צו ברענגען, האבענדיג זיך געקלייבט און חלילה אפמעקן נאנט צו טויזנט און מדינות און ח"ו צוריקברענגען די וועלט צו יתה ובה. האט זיך דער רבי צוגעשטיילט און געזאגט – דערפון זאגן מיר איר יעדן טאג: 'אמרי' כוללת לכל לבדו ימלך נורא! (אדון עולם). און אייב אזוי אז דאס וועלכעט דער תכלית דעם פארוואס דארף אונז אנגיין ווען און וויאזוי וועט אויסגעפירט ווערן דער תכלית פונעם רצון הבורא ברוך הוא וועגן מיר גייט אפילו אויף מסירות נפש אט די תכלית ואל אנקומען, ווייל אמרי כוללת הכל וועלן מיר תריץ זוכה

מסירות נפש

אויף קידוש

השם!

"אלה תהלה אתה שם אלקיך, אני ה' (ח, כא)

זיין בליאט משיח גדקע, און צום עולם התקון ווען דער איבערשטער וועט לבדו ימלך נורא.

למעשה האט דער לעלבער רבי זייער שטילערהייט אויסגעפירט פון די פלענע צו פארניכטן דעם איראקער רעאקטאר. [ווי אויך דער הייליגער באבא סאלי פאר אלץ האבן שטארק מחפלי געווען אז עס זאל זיין גוט פאר אידשע קינדער. די תפילה פון די צדיקים האט געמאכט א געוואלדיגער רושם למעלה און דער רעאקטאר איז פארניכטעט געווארן מיט הגלגל.

~ ~ ~

עס האט מיר דערציילט הרה"ח רבי משה כהן זצ"ל, פון זיין אש"י וירשלים של מקלה און אנדערצייט פאטל ברייטשן מאנדאט אין ארץ הקודש, איר און סאנט דעם נעכטשט געווארן און אריינגעגעבן געווארן אינעם שטענדיגן נורעם אונטערן שלאס און ריגל. וואו ער איז געזען מיט א גרופע אידן, מקידי קראם צושפראי.

אן איינס פון יענע שווערע טעג האט מען זי געזאגט אז ביז א קורצע צייט וועט מען זי אריינפירן צום ארעסטירטן און עכו וואס איז געווען באוואוסט אלץ א ריזיגער פענסטונג פאר נאר שווערע ארעסטאנטן, וועלכע זענען געקומען פאר אורטיילט געווארן צו טויט שטראף. די אידן זענען אנגענויט געווארן מיט א שרעקליכן פחד, איבערגעפירט נאכן הערן שטילערהייט זי שמועה אז די ברייטשע הערשאפט פלאנט טאקע זיי צו באשטראפן מיט טויט-שטראף – די טיטה איז דעמאלטס געווען צו באשטראפן מיט גאר א שטארקע האנג, איבערהויפט די אידן וועלכע האבן ווידערגעשפענט און זייערע געזעצן, למען שיקען זינא?

די נאנטע חבורה וועלכע זענען געזעצן אינעם טונקעלן בעל מענען געפירט געווארן מיט דורא זאגן און ציטערנדיג און זייער מניכט האט אויסגעפירט טרוער קלעם. – איסעק איין איד פון די גדולי המדות וועלכע איז אויך געזעצן מיט זיי און ארעסטאנט ווידערגעפירט אינעם רעגירונג דאס איז געווען אן עלטערער איד מיט א לאנגע ווייסיג בארד. צום נרויס וואונדער האט זיין מניכט געשיינט און ער איז ארומגענוגען די נאנטע צייט מיט נרויס שטח, דערפאר וואס ער האט זוכה געווען צו ארעסטירט ווערן פארן מקיים זיין די תורה און טון דעם רצון השם – ער איז געווען דער הנהגה פארן נאנטן גרופע און כאטש וואס ער איז געווען דער עלטסטער פון די תורה איז ער אבער אין גייסט געווען ווי דער יונגסטער פון זיי אלע שטענדיג האט ער זי דערפירט, און זיי חזקו געווען מיט אויספירטע ווערטער, אז איר דארף זיך פרייען אין יעדן מצב און אז דער איבערשטער וועט אוראיד הלפן און זי' ארויפברענגען

פונעם עסק הבכא און אזוי ווייטער. ווען די שווערע שמועה איז אנגעקומען, און ער האט געזען זיך די בריסם דרייען און מיט א געפאלענע און באוואוסטע מניכט, האט זיך זיין גייסט נישט געבאקן און מיט זיין טאטעליכע שמועה האט ער זיך אנגעווארן א געזאגט צו זיין "ברותי" און פארשטיי נישט פארוואס איר זענט אזוי פארצערלט ווייל אויב איז די שמועה ריכטיג איז אונז נאר געבליבן א קליינעם תקון אויסצופירן... און דאס איז עס! אויב אזוי, דארפן מיר זיך פרייען, ווייל מיט א דעם קליינעם תקון וועלן מיר דערגרייכן דעם שלמות!

און וואס איז דער תקון? – האבן די אנדערע מענטשן פון די גרופע אים געפרעגט.

זייער פשוט, האט דער זון געענטפערט: 'סקילה שריפה ותרסק' – מיר גייען זיך שוין מוסר נפש זיין ער קדוש שם שמים און דערמיט האט זיך געענדיגט דעם קליינעם תקון וואס איז אונז געבליבן צו שטילן זיין אויף דער וועלט!

דער סוף איז געווען, אז די נאנטע גרופע זענען באפרייט געווארן אין א מלחמה שעה אבער דער געשטאלט פון דעם ספרדישער זון האט זיך נישט אוועקגעקוקט פון זייערע אויגן. ווען זיין מסימות און שטחא אין זיין אידישקייט איז געווען פאר זיי א וועונדליכער. און בעיקר – דאס סעקל זיין מסירות נפש וואס דער האט סעקל געווען אויף זיך שום אונגעהוילענע פשוטות און געטרייאשאפט, און זיין שום יידיגע מחשבה!

~ ~ ~

אין די דורות וואס זענען געווען פאר אונז איז דער ענין פון קדושה און ציענות געווען פון די אראבסטע און אין אלץ אידשע קהילות וועלכע האבן אנגענומען זייער קדושה מיט שטארקייט, און זיין אכטונג געגעבן מיט אלע כוחות ביז צו מסירות נפש.

אזוי ווי דער הייליגער קאצקער זצוקל פלעגט זאגן אויף אונזער פירשע פרשת קדושים וועלכע הייבט זיך אין 'דברים ב'ס'. און ער האט דאס פארשטענען, אז דער סוף פון די פרשה איז גענוג בתחלתה און דערביי האט ער זיך אויסגעדרוקט מיט זיין הייליגער פיינדערשע שארפייט: 'בלוט זאל זיך גיטן, און הייליג זאלסטו זיין!'

און דאס איז נישט נאר ביי די גדולי הדור, נאר אפילו פשוטעלע מענטשן און אפילו פשוטן און דער פסן ער האבן געוואוסט און פארשטאנען אז וועלכע און ענדליכע אידן זענען אסור און עס איז יתר ואל יעבר! פשוטעלע נאכטע!

עס איז באוואוסט די מעשה נורא וואס איז פארגעקומען אין די צייטן פון די צווייטע וועלט-מלחמה, מיט די דריי און נייציג אידישע טענקער, און די מעשה איז געווארן ספרדסם בשעת איבער די נאנטע וועלט.

אין געווען אידישע צייטן וואס די פארשטאנענע דייטשן מיטשען זענען אריינגעקומען אין די באוואוסטע שטאט קראקא און פוילן, מיט א זיגמארש פול מיט פארשטאנען און באווייזט. אין די וועלט זייט האבן זיך געפירט אינעם נרויס 'צב יעקב געבייט דארט אין שטאט – וואס די שוועלע פרוי, חתם שרה שניידער עלה האט געבויט מיט מסירות נפש – דריי און נייציג סעימנאר מידלעך, וועלכע האבן דאס דארט געפירט צוזאמען מיט זייערע לערערס.

זיי האבן זיך דארט געפירט

לכסן עמקו סמכותה

הגיס מועדים ומונים

עם תורת הקבלה

הסדרה החדשה והמוכרת במיד

ליכנס לכל מועד באורא מילא

ובתענות רוחי לחוש את אור המועד

החפס

ספרות המסד

תג השבועות

בין המצרים

ראש השנה

עשרת הדיבר

תולדות

שבת

חג המצות

חג המצות

להגיש בחינות חפשיים המבטאות

יושלים עד הקודש,
מט זין טאטן דהרג
זביל אורן זאב חשין
זביל.

די חשבול חשין
האט
געווארן אין איינע
פון די געלעך פון
אלדן זאב און געווען
אן אייגענעוועג
סלסל אינעם הלמד
תורה עץ חיים און אין
די שווערע טעג פון די
שרעליכע מלחמה
אין יאר תש"ת ווען
אלע תלמידי תורה
אין שטאט זענען
געווען פארמאכט
און שלאס און
רינג, האט זיך אורן

זאב צוזאמגענומען ביי אים אינדערהיים א קליין גרופע פון תשובה של בית רבן און
געלערנט מיט זיין תורה (איינער פון אים די קינדער וואס האבן דעמאלסט געלערנט ביי אים
אינדערהיים אין תורה רבי נחום מרן שליט"א).

און אמ, אום י"א אדר ב' תש"ת אינמיטן לערנען איז צולגעזען געווארן א שווערער פארגאס
אין שטאט, און א טויזנט רופע אראבער יסחששם האבן זיך ברטאטען, איינגעבאן
אינעם אידשן קווארטל, אלע קינדער פונעם כיתה האבן שטארק געצייטעט, און נישט
געוואלט וואס עס טון אין אים דעם שרעקליכן צייט פון געפאר.

און היינט פון רב חשין, האבן איינגעבאן צוויי אכוריות צוויי בלש-דארשיטש
אראבער, נאכן צוברעכן דעם טיר מיט גרויס צאן, און צעגלייט דעם געוואלדיגן מחזה
ווי דער רבי זיצט איינגעלויפט אינעם טלית און באקרוינט מיט תפילין, און ער לערנט די
הייליגע תורה מיט זיינע טייערע תלמידים און געטוישט ליכט פון שיינע מיט א געוואלדיגן
ליכטיגקייט. - האט זיך גלייך אנגעצויגן אין זיין תאווה דרעיזש, און איינער פון זיין האט
גענומען זיין ישיבה, און גלייך געשאסן דעם רבי'ן.

ווען זיין חשבול טאכטער, וועלכע איז געווען באהאלטן אונטערן בעג, האט געזען איר
טאטע אין זיין ענשאפט, האט זי גענומען שרייען: "טאטע! טאטע! און גלייך האט דער
פארשלאגענער רשע געשאסן איר איר איד, און זי זענען ביידע געוואלדיגן געווארן אין
דער זעלבער צייט, הי"ד. [זי איז געווען א בלע איידעם די חתונה]. - אט דער אראבישער
מחבל, האט געוואלט ווייטער שוין די אנדערע קינדער, נאר בהשגחה עליונה איז זי געשען
אם נאם וואס צולגעזען האט זיין חתן, דער צווייטער אראבער, געזאגט צו אים: וואס
האסטו מיט אט די קליינע קינדער, לאמיר ווייטערען צו די אנדערע היידער!... און אזוי
זענען זיי אריינגענומען פון חתן.

ווען די ליה איז ארויסגענומען, און דער ראב"ד, דער גאון און דער צדיק רבי דוד וינצ'ר זביל
האט געוואלט ספסד זיין דעם נפשו, האט ער שטארק געוויינט און געזאגט: מיט וואס
קען איר אים דעם ספסד זיין משש נעמטן איז ער געווען ביי מיר אינדערהיים און ער האט
גערעדט מיט מיר איר דאס וואס ער האט געלערנט אינעם פארן הוזהר הקדוש (הקדמה)
התקנים דף י"ב) ווי געוואלדיג איז די סעלה און חשיבות פון ער וועלכע האט זוכה
געווען צו שארבען על קדוש השם. און ער האט מיר געזאגט אז לערנענדיג די ווערטער,
האט זי ערוועקט און אים א שטארקער רצון און חשק צו אומ געוויינענע מידה, האב
איר אים געזאגט, און ער האט זוכה געווען הילה - אל תפחה פן אבער ער האט זיך
פארקלעבט און ערקלערט אז דאס איז וואס ער וויל...
און גלייך אריינגענומען איז ער טאקע אנגענומען איר קידוש השם.

[אינעם ספר "המסורת", איפן לעצטן בליעל, האט ער געשטעלט פאר זי א מכתב זכרון
נצח און דארט ווערט דערמאנט איר קדוש דעם ענין וואס ער איז געלערנט געווארן איר
קדוש השם עין שם]

א באהאלטענע איד איינע פון די קעלערן
פונעם בנין אבער די אנגעשפיעטע אויגן
פון די נאציס האבן נישט איבערגעהיט
אויף אט דעם פארשטעלן געביידע
אין האבן אריינגעשטעלט איינעווייניג
וואס די רשעווענדיגן נאך לעבעדיגע מענטשן.
נאכן שעל איז אנגעקומען צו אויפן
די מידלעך, דער אפגלאנג פון די שטיוול
פון די רשעווענדיגן אונטערן וועלכע האבן
אנטפלעקט אט דעם גאנצן גרויסן גרופע.

וויבאלד די נאציס זענען דעמאלסט געווען
שיכר מיט זייער זיג פון דער גרינגע און
שעלעך געצוהן איינגענומענדיג גאנץ פוילן דורך
א בליץ קריג, האבן זיי איר ערדן אט געווען
וואס עס האט זיך נאר פארשטעלט פאר דער
בייווליס ייסט: אויך יענע, האבן זיי זיך נישט
געאילט צו דרגלען זייערע קרובות נאר האבן
עס געשט ארויפגעברענגט די נאנצן גרופע
מידלעך צוזאמען מיט זייערע לערערס און
גרויסן זאל וואס האט זיך געפונען אין צענטער
פונעם בנין, וואו איז האבן אנגעקליבן אלע

מידלעך מיט ווייטע קליידער, און זיי געזאגט אז זיי זאלן זיך אנגיין צום אונז, ווען די
סאלאד וועלן ענדען שפאצירן זייער זיגאראס אין שטאט, און זיך צוריקקערן זיי צו
שטענען...

די הייליגע מידלעך צוזאמען מיט זייערע לערערס האט נישט געוואלט וואס זיי האבן צו
טון, און בייסיד דורות איז זיי געלונגען צו פארשפאן פילן פון תורה פאר אלע תלמידים.
די לערערס האבן געקלערט פאר זייערע תלמידים מיט כבוד נאנט צו גרויסקייט פון
די צענטער צייט צו וועלכע זיי האבן זוכה געווען, וויבאלד עס האט זיך געמאכט פאר זיי
די געלונגענע מצוה פון קדוש השם וויבאלד זיי זענען יענע באפילן געווארן מיט רב
ואל יעבד!

איינער פון אט די הייליגע לערערס, האט נאך אריינגעכאפט ארויסגעשוין פון דארט א
ספעציעלן בריוו צו איינער פון די גרויסע רבנים פון אגודת ישראל אין אמעריקע ווי צו לאזן
וויסן וואס עס האלט ביי זי, און האט עס געשיקט צום געזאגט וועלכע איז נאך דעמאלסט
געשטאנען. [דער בריוו איז אנגעקומען צו זיין ציל אין אמעריקע און א קאפ דערפון איז
נאך אפגעריסן ביי היינט, און ערשט איז ער געלויבט ביכער וואס זענען ארויסגעגעבן
געווארן איבער די געשעענישן פון די צווייטע וועלט-מלחמה].

דערנאך האבן זיי אלע אריינגען מיט כבוד נאנט און בייסיד געצוהן געמאכט די
ברכת המצות: "אשר קדשנו במצותיו ונצט על קדוש השם" און אלע אריינגען האבן
איינגעשלינגען די סם הקדש פילן, און האבן זיך סוכר נפש געווען מיט א געוואלדיגער קדושה
והודיה און אונז ווען די רשעים זענען אנגעקומען האבן זיי געפונען אלע מידלעך
טויט!!!

[היינט צוטאג זענען די עטליכע ערטער אין ארץ ישראל וואס עס זענען דא נאסן און
גערענער וואס זענען גערופן אויף זייער נאמען: "ג' תשעים ושלוש" אדער "רחוב תשעים
ושלוש", און אנדערע פון די דריי און ניינציג הייליגע אידשע טעכטער, הי"ד].

דאס זענען געווען "פשוט" מידלעך און לערערס, אזוי ווי אלע געווענליכע "אידשע"
טעכטער, נישט פונעם קעסטערע רעבענעס און אייטערעלישע גאדקייט. - נאך וויבאלד
די הייליגע לופט איז געווען אז איינגעווארעלט און אידשע טעכטער, איז שטעט געווען ביי
זי אז ביי אונזעלע זאכן וויט מען זיין סוף מיט סיסטות נפש אויף קידוש השם.

[זע וואס דער הייליגער בני יששכר ברענגט (סיון מספר ה' ס"ב) בשם המהר"ם סמ"ה
יעב"ץ וצוק"ל וואס זיינע אויגן האבן געזען בשעת גזרת השם, עין שם].

די פאלגנדע משה נדא האבן אן געהערט אן מקבל געווען פון תורה המספרים רבי משה
חיים חשין זביל בעל מחבר פונעם ספר "המסורת", וועלכע איז געווען פון די חשבול רס"ם
אין ישיבת עץ חיים. די פאלגנדע שרעקליכע עובדא איז געשען אין די אלטשטאט פון

ספון אה?

והספר ספון

כלל סלוח דא סלוח

מוקד הזמנות ספרים +

של המד"צ דבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

קו ההזמנות של מכון טיב 0733-22-76-09

shivti11@gmail.com

05276-10455 078-3331109 טל: ר' ישעיהו ז' ירושלים

יו"ר ע"י קהילה שבתי בבית ד' / ר' ישעיהו ז' ירושלים

הודו יקרא א תחזור טובה לעצמך, הקדוש והנפיש את העולן באזור גמורין ורחוק שותף לזכור הרבנים. הפעמיניען יקבלו את העולן בפיל (אספר עם ישירות לזכור) בקובץ להדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hachila weekly in Hebrew or English should Email: Sheldon@lpins.net Or | zclig@gmail.com or text 718-249-7175